

Širdies nerimo ir džiaugsmo kupinos dienos

Straipsnio autorius Birutė STEPONAVIČIENĖ

Motinos dienos išvakarėse susitikome su dviem daugiavaikėmis mamomis: psichologe-psichiatre Aelita Kukulskiene ir Roma Vasiliauskiene. Kalbamės apie paprastus džiaugsmus, dvasines vertybes, kaip, auginant gausią šeimą, nepavargti, kasdien atiduodant dalelę savęs svetimiems, išlikti stiprioms.

Problemos kaip ir visų

Iš Kretingos kilusi A.Kukulskienė papasakojo, kad į Mažeikius atvykusi pagal paskyrimą, baigusi Vilniaus universitetą, kuriame įgijo psichologės specialybę. Čia sutiko būsimą vyrą Arvydą, kuris ir dabar dirba AB „Mažeikių nafta“ vyr. ekologu.

Pora kartu du dešimtmečius. Aelitos nuomone, bėgant metams tarpusavio ryšys stiprėja, kaip ir vienas kito supratimas. Paprašyta įvardinti savo vyro geriausius bruožus, ji sakė: „Arvydas yra racionalus, visada apgalvoja, ramus, jis labai rūpinasi šeima, myli vaikus, o aš impulsyvesnė. Kuo toliau, tuo geriau sutariame. Manau, abu gerėjame vienas kito atžvilgiu, nes yra daug bendra, kas suteikia džiaugsmo. Kai susituokėme, kalbėjome apie didesnę šeimą.“

Ta didesnė šeima – devyniolikmetė leva, kuri pasirinko tiksluosius mokslus ir jau yra studentė, šešiolikmetis Justinas ir dešimtmetis Bernardas, lankantis stalo tenisą. Keturiolikmetis Arvydas norėjo lankyti krepšinį, tačiau sutrukdė trauma, o dvylikametė Lina lanko šokių studiją.

Aelita prisimena nemigo naktų laikotarpį, kai iš eilės sirgdavo vaikai. Dabar jie – jau gerokai praaugę mamą. Neidealizuodama savo vaikų, A.Kukulskienė neslepia, kad buvo visko: ir nervindavosi, ir balsą pakeldavo, juk namuose vaikams reikia mamos, jos meilės, supratimo, gyvo žmogaus.

Darbe bendraudama su žmonėmis pašnekovė teigia pastebinti, kad tėvai neretai paskirsto savo meilę tarp vaikų – vienas tėčio, kitas mamos. Tai laikui bėgant vaikus labai žeidžia ir sudaro daug problemų.

„Vaikai yra skirtingi, o gyvenimas – sudėtingas. Ne visada vyksta taip, kaip norėtum: galėtų nebūti problemų, tačiau taip nėra, tarpusavio santykiuose su vaikais ir aš būnu neteisi. Jei tą suvoki – atsiprašau, – šypsodamasi sako Aelita. – Niekada negalvoju, kad aš tobula, ideali kaip mama, nes būtų per sunku. Visi mes esame žmonės, todėl problemos kaip ir visų.“

Tikrosios vertybės

Kukulskiams labiausiai patinka slidinėti, tad porą kartų buvę užsienyje, dažniau ir daugiau šeimos narių vyksta į Latviją.

„Taip pat jau tradicija tapo šeimos stovyklos Pakutuvėnuose, pas brolius pranciškonus. Visa šeima noriai ten važiuojanti. Žmonės labai įvairūs, įvairus ir jų tikėjimas. Vaikams svarbu pamatyti gyvą krikščionišką aplinką, norisi, kad susipažintų ir visa tai pajustų iš arčiau, kad gyvenime galėtų rinktis, nes rinktis gali tik iš to, ką gerai žinai, – įsitikinusi A.Kukulskienė. – Man svarbūs tikėjimo dalykai, nes jie formuoja esmines vertybes, dvasinį tvirtumą, turi įtakos žmogaus gyvenimui.“ Jos nuomone, dirbtinai brukamos vertybės nepigis. Religija pašnekovės gyvenime turinti didelę reikšmę, padedanti išgyventi sunkumus. Porą kartų per metus jiedu su vyru važiuoja į rekolekcijas ir džiaugiasi, kad tas pažinimas yra bendras.

Kalbėdama apie vaikus, Aelita teigia, kad jie – kaip ir visų, nesiveržia prie darbų, reikia paprašyti, tačiau su penkiais vaikais lengviau nei su vienu: „Visaip gyvenime būna, yra skirtingos gyvenimo realijos, aplinkybės, kiekvienas turi savo gyvenimą, savo problemas, sunkumus.“

Paklausta, kas suteikia vidinės stiprybės, ji sako, kad be religijos, dar yra noras tobulėti, todėl ji dabar daug dirba ir mokosi, tobulinasi. Tik taip, jos nuomone, įmanoma nesustingti, nesurambėti, netapti ciniškam.

„Mano pacientai man įrodė, kad žmogus turi sielą, su savo skausmais ir išgyvenimais, nemirtingą. Jų klausydama patikėjau, kad reikia ja rūpintis tiek psichologine, tiek dvasine prasme, susipažinti su savo blogiosiomis ir gerosiomis pusėmis, – mano Aelita. – Sąžinės balsas neturėtų virsti savigrauža, kuri niekur nenuves. Prisipažinus savo kaltes, reikia atsitiesti, išsivaduoti iš to ir eiti pirmyn.“ Be tikėjimo dvasinės šviesos moteris teigia neįsivaizduojanti.

„Žmonės ieško įvairios ezoterinės literatūros, horoskopų ir kita. Tai rodo, kad jiems trūksta dvasinio peno“, – svarsto A.Kukulskienė, pridurdama, kad dvasinį pamatą ir tikėjimą atėmė sovietizacija.

Džiaugsmas – paprastuose dalykuose

Aelita teigia vis iš naujo atrandanti gyvenimą: metams bėgant atsirado vidinis džiaugsmas. Dabar ji tiesiog džiaugiasi paprastais dalykais: saule ir lietumi, o gal paprasčiausiai dabar daugiau pastebinti. Moteris juokauja, kad kartais pastebinti, jog jų namuose tiek daug – gal dėl to, kad vaikai jau dideli.

Aelita jau laukia vasaros atostogų, kada visi bus dažniau kartu. Netrukus baigianti ir supervizorių kursus, tada galės padėti kitiems psichoterapeutams. „Man labai patinka mano darbas“, – prisipažįsta Aelita, laisvalaikiu, kurio nedaug turi, mėgstanti žiūrėti detektyvus ir komedijas.

Kaip ir visas mamas, Aelitą dėl vaikų visada lydi nerimas. Ir visi mokslai čia – bejėgiai.

Darbštumo mokė nuo mažens

Urvikiuose gyvenanti devynių vaikų mama Roma Vasiliauskienė teigia, kad augino tiek, kiek davė Dievas, o jis, susiklosčius aplinkybėms, davė dar porą vyro brolio vaikų.

R.Vasiliauskienė ištekėjo aštuoniolikos. Pradėjusi savarankišką gyvenimą, iš močiutės gavo pasogą – gyvulių ir baldų. Su vyru Zigmū buvę iš gausių šeimų, tad vargo ir darbo nebijojo. Kilę iš Renavo pusės, jau daugiau kaip porą dešimtmečių

gyvena Urvikių kaime. Roma įsitikinusi, kad darbas – geriausias vaistas nuo visų ligų.

Prisimindama praeitį, pašnekovė teigia, kad didelių bėdų kaip ir nebuvo. Todėl iškart apsisprendė, kai teko priglausti giminaičių vaikus, sunkiau būdavo, kai reikėdavo juos subarti. Moteris mano, kad griežtesnio žodžio vaikams reikia – jei vaikai neklauso tėvų, jie neklausys ir mokytojų. Anot jos, anksčiau vaikai labiau tėvų klausydavę. Kaip ir jų tėvai, nuo mažens pratino savo vaikus prie darbo, namų ruošos darbus jie patys pasiskirstydavo. Augintiniai juos mama ir tėčiu iki šiol vadina.

Romos vyras Zigmū dirba automobilių servise, yra geras tėvas. Pati Roma laiko save užsispyrusia, esą paskutinis žodis šeimoje būna jos.

Pasiilgsta šurmilio

Vyriausiajam Vasiliauskų vaikui – 29, o pačiai mažiausiai – dabar ketveri.

„Zigmū, Bronius, Lina, Ramunė, Jurgita, Indrė, Remigijus, Valdas, Vaida, – mama vardija vaikų vardus. – Penki jų jau palikę namus, savarankiškai gyvena ir augintiniai: Egidijus ir Kretingoje besimokanti Silvija.“

R.Vasiliauskienė prisipažįsta pasiilgstanti jų visų šurmilio, nors vaikai susirenka savaitgaliais ar švenčių progomis. Kadangi šeima buvo didelė, gyvenant ūkiškai visi kartu negalėdavę išvykti poilsiauti. Dabar ūkį kiek susimažino, tačiau ramiau, kad iš savo ūkio bus lengviau pragyventi sunkmečiu.

Šiuo metu jų namuose dar gyvena 89-erių metų vyro močiutė. Po insulto jai reikia priežiūros, todėl Roma negali eiti į darbą, nors ir labai norėtų. Mieste, sako, numirtų iš nuobodulio, nes yra gamtos ir žemės vaikas, labai mėgsta gėles, taip pat širdį sujudina liaudiškų kapelų muzika.

Apie dvasines vertybes

Roma pasakoja, kad būdama vaikas labai norėjo eiti į bažnyčią, tačiau tai darydavo paslapčiomis, nes viena mokytoja už tai persekiodavusi. Paradoksas: dabar ta pati pedagogė gieda bažnytiniame chore.

Religija ją lydi visą gyvenimą. Grįžusi iš bažnyčios sako jaučianti tarsi tauresnę sielą, dienos įgija gilesnę prasmę.

Romos nuomone, vaikais reikia domėtis visada – dideli jie ar maži. Į kiekvieno vaiko klasės susirinkimus, šventes įjėdu su vyru visada stengdavęsi nueiti, o dabar širdį skauda, kad jos pirmokėliui tenka mokyklą lankyti Mažeikiuose. Nerimas neapleidžia, kol jis autobusu negrįžta namo.

Moteris visą pokalbį šypsosi ir juokiasi. Ji įsitikinusi: jei myli – jokia našta ne per sunki.